

Up to date bestu eplini — pólsku eplini misjovn

— Tað er einki eplasalg, sum hevur tikið Up to date, burtursæð frá onkrum einstokum ári, sigur Hanus Wardum, leiðari av Royndarstöðini.

— Kortini eru tvey sløg av pólskari set, sum fyrri fyrstu ferð varð roynd í ár, betur enn Up to date-setin, men tað er tó ikki eftirfarandi, tí setin var ógvuliga vánalig.

— Tað er ógvuliga ójavn, hvussu menn lata at tí pólsku setini, men hon var kortini javnt góð, so hjá teimum tað ikki hevur roynst væl í ár, man tað fara at bera betri til komandi ár, sigur hanus Wardum.

Hann greiðir frá, at tað fer ein stórbroyting fram, tá eplini verða flutt úr einum veðurlagi til eitt annað. Á goymslu liggja eplini køligt. Verða tey so send til Føroyar, har veðurlagið kanska er lýggjari, so tola tey ikki broytingina. Hetta hendir, tá spilla frammandundan er í eplunum. Tá eplini liggja á køligari goymslu er torført at meta, um tey eru frisk ella ikki.

Goymslurnar ofta ov vánaligar

Ein grundin til at setin e vánalig er, at goymslurnar ofta eru vánaligar og at eplini verða keypt ov seint.

Hanus Wardum sigur, at tað er av stórum týðningi, at eplini liggja á røttum stað. Tey skulu t.d. liggja køligt, men ikki í trekki, í óbøttum kassa og upp frá gólvinum, soleiðis at tey kunnu anda frítt.

Vanligastu eplaskjúkurnar í Føroyum eru soppasjúkur. Sumstaðni ger eplaállur seg eisini galdandi, meðan eplakreftin ikki ger nógv um seg.

Av samlaða brúkinum av eplum velja føroyingar sjálvur eini 15%. Í ár er rættiliga nógv velt, helst meira enn undanfarnu ár, ikki minst tí prísirnir á eplum fóru upp í loft vegna eplatrota við hvar í Europa

Tulipanir og páskaliljur

Skjótast gjørligt, ið ein hevur fingið leykin, eigur hesin at verða pakkaður upp.

Leykur, ið verður keyptur seinast í september ella fyrst í oktober, eigur at goymast soleiðis, at hitin ikki fer upp um 17 hitastig. Leykurin skal setast í plantukassar í seinasta lagi 16 vikur áðrenn teir verða drívni fram.

Aftaná at leykurin er plantaður, er neyðugt, at leykurin merkir eitt sindur av kulda, og tí eigur hitin í jorðini (um leykurin er goymdur har) ella í rúminum, í tveir og ein hálvan tíma til triggjar mánaðir, at vera niðan fyri 10 hitastig. Verður leykurin settur í ein kjallara, har hitin er umleið 13 hitastig, so sær út sum, um hann veksur væl, men tá ið ein so fer at driva hann fram, stóðgar vøxturin og ein fær eina virðisleysa vøru.

Ein høvðstreyt er, at ein dagliga ansar eftir hitanum. So skjótt sum leykurin hevur sett týðuliga rót, kann ein seta hitan niður í 5–6 hitastig. Er hitin ov høgur, sær ein skjótt, at vøxturin ikki verður so sum hann skal. Er hitin í goymslurúminum umleið 13 hitastig, verða spirarnir longri, enn um leykurin var settur í 9 hitastig, og síðan settur niður í 5 hitastig.

Tá ið leykurin verður drivin fram, sæst, at høgur hiti ikki hevur verið góður fyri vøxturin, við tað at spirarnir stóga at vaksa. Tá ið hitin liggur um 9 hitastig, verður stivilsi í plantuni gjørt til sukur, sum síðan verður brúkt, tá ið ein drívur leykin fram. Ein hægri hiti fremur ikki eina tilika kemiska reaksjón, og verður tí endin, at leykurin verður rætt viðfarin. Fyri at fáa góða og sterka rót er tað neyðugt, at leykurin verður goymdur í røttum hitaviðurskiptum, so sum frammanfyri nevnt, nevniliga 9–10 hitastig.

Tá ið tað verður kaldari, eigur ein um náttina at seta eina viftu í gongd ella at lata hurðar og vindeygju upp fyri at frisk og køld luft kann koma til. Høvdur hitin verður ov høgur í longri tíð, so eigur ein at vera varin við at lufta út at byrja við. Best er, um ein kann royna seg við einum ella tveimum kossum fyrst. Um tulipanirnar vísa ov litlan vøxtur teir fyrstu dagarnar, verður hitin í rúminum, har ein hevur sett royndarkassar, settur niður til 12–13 hitastig, og skulu hesir tá eisini standa hálvmýrkt aftur. Tað er altíð best at fara undir drívninga av teimum ymsku tulipan-slognum við nokrum royndarkossum.

Royndarstöðin fekk 8.000 leykir úr Hálandi seinast í oktober mánað. Leykirnar vóru settir í tveimum holdum, 23. til 25. oktober og 5. til 8. november. Frá tí at vit fingur leykirnar og til teir vóru settir skuldi hitin vera 17 hitastig. Leykirnar vóru settir í plastikk-kassar, ið tóku 40 leykir hvor. Moldin, ið varð brúkt, var «Floralux Sphagnum Veksttorv», ið inniheldur pr. m³: 2 kg NPK-toð, merki B. 5 kg káldolomitt, 3 kg ráfosfat, 200 gr fritt (mikroevni), pH umleið 5,5.

Til tulipanleykir skal moldin hava eitt pH uppá 6,0 til 6,5,

Tíðindir — ikki ársfrágreiðing

Royndarstöðin hevur nú fingið loyvi til at senda ársfrágreiðingina frá 1974 út. Men ikki í týðningi av ársfrágreiðing, men sum tíðindi frá Royndarstöðini. Ársfrágreiðingin varð latin landsstýrinum til góðkenningar á vári 1975, men er nú stani latin almenninginum

Ársfrágreiðingin fevnir um allar tær royndir, sum stöðin lat gera í 1974. Royndirnar snúgu seg um: kálkroyndir í fornum bø, taðingarroyndir í haga (royndir gjørdar í Sandvík og í Kikrjubo og úrslit av skurðinum eru sett upp), royndirnar í vakstrarhúsi við plantum — tomatir, tulipanir of páskaliljur, crysantemum, jólastjörnur og

agurkur.

Síðin er ein frágreiðing frá síðingini, neyta- og rossasýningunum og neytaeftirlitinum við fleiri yvirlitum.

Í summar eru ongar royndir farnar fram í vakstrarhúsinum, tí kvalifiserað hjálp fæst ikki. Teir, sum hava verið á landbúnaðarskúla hava oftast garðar sjálvir.

soleiðis at tað varð koyrt afturat 6 kg káldolomitt fyri hvønn m³. Til tess at fyribyrja ymskum sopp-sjúkum varð gjørd ein blanding av 200 ge Benlate og 100 litrar av vatni. Áðrenn leykirnar vóru settir í kassar, vóru teir lagdir í henda lút í 30 minuttir, og aftaná at teir vóru settir í kassar, vóru teir eisini vandaðir við hesum sama lúti.

Tá ið liðugt var at seta leykirnar, vóru kassarir settir í kólurum. Har ska vera myrkt og hitin skal vera javnur alla tíðina og vera 9 hitastig. Vætan skal vera so nær 100% sum gjørligt (luftvætan). Leykirnar skulu hesa tíðina vatnaðar nógv, soleiðis at moldin altíð er gjøgnum-bloytt.

Tá ið leykirnar aftaná 2 yil 3 mánaðir hava fest røtur, skal hitin setast niður í 3 til 5

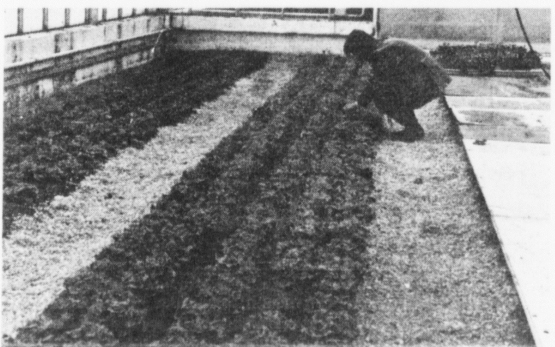
hitastig. Av tí at ikki var pláss at driva alt fram í senn, var um helvtin grivin niður úti, til tess at teir ikki skuldu vaksa meiri.

Leykirnar, ið skuldu drívast víðari, vóru síðan settir í vakstrarhúsið, og var hitin umleið 17–19 hitastig og luftvætan umleið 90%. Aftaná 2–3 vikur kundi sølan av hesi framleiðslu byrja.

Sløgin, ið roynd vóru, eru:

Charles, Bellona, Topscore, Mirjoran, Prominence, Appeldorn, Thule, Abbe Pierre, Kees Nelis og Attila. Páskaliljuslagið var Golden Harvester.

Kees Nelis, Attila, Mirjoran og Prominence vóru vakrar plantur. Attila var harafturat vælvaksin. Appeldorn var vælvaksin, men ógvuliga lin við hangandi bløðum. Bellona var eisini nakað hangandi og lin.

Bert eftirlit við útflutninginum

Up to date-setin hevur verið ógvuliga vánalig tey seinastu trý árin. Í nógvum forom hevur hon verið heilt óbrúklig og lítið og einki er komið undan hjá nógvum.

Ein grundin til hetta er, at krøvnin til innlendis brúkið í Danmark eru nógv ferðir linari enn krøvnin, sum Statens Plantetilsyn setir til útflutnings-set. Føroyar koma ikki undir útlundi í hesum føri. Hanus Wardum metir, at tað hevði verið stórrur munur á setini, um Føroyar fingur útflutningsset.

Roynd við eplum

Royndirnar, sum stöðin gjørdi í 1974, vóru gjørdar við seks eplaslogum: King Edvard, Alpha, Primula, Amex, Majestic og

Up to date. Setin varð keypt úr Danmark og varð sett niður 29. og 30. april. Setin var lítið útrunnin.

Slag	Íalt kg	Salgsvara kg	Ikki salgs- vara kg	Lutfalls- tal	Epla- stødd
King Edvard	55,8	37,2	18,6	49	28 gr
Alpha	40,9	34,1	6,8	46	40 gr
Primula	68,1	53,9	14,2	71	38 gr
Amex	78,2	71,2	7,0	94	78 gr
Majestic	65,7	56,4	9,3	74	40 gr
Up to date	87,4	75,9	11,5	100	69 gr

Úrslitið visir, at Up to date hevur givið størstu grøðina. Næst kemur Amex. Hyggja vit eftir søluvørni, siggja vit, at munurin millum hesi bæði sløgin er minni. Hetta kemur av, at svinnin er meira av Up to date (spilla og smá eplir).

King Edvard og Alpha hava givið litla grøði. Tey liggja niðan fyri helvt av Up to date. Tá ið eplini harafturat eru heldur smá, og serstakliga fyri king Edvard er svinnin ógvuliga stór, eru tey ikki kappingarfer við Up to date og Amex.

Primula hevur givið triðju mestu grøðina, men er munurin til Majestic litil. Tað hevur tó verið so mikið meiri svinn í Primula, at Majestic hevur meiri av nýtligum eplum.

Tey ymsku sløgin:

Up to Date: Brúkar meðal-langa vakstrartíð, og verður nýtt sum etingareplir. Eplini eru hvít og jøvn til stóddar. Blóman er ljósviolet. Er nakað veik imóti ymskum sjúkum, so sum eplakreft og svartaspillu.

Amex: Høvdur meðal-langa vakstrartíð, og verður nýtt sum etingareplir. Jøvn og stór eplir, hava stórt turvevnisinnihald og halda sær væl. Eru sterkari imóti ymskum sjúkum og immun imóti eplaáli.

Majestic: Høvdur nakað styttri vakstrartíð. Hvít meðastór eplir. Blóman er hvít. Er immun imóti eplakreft. Svartspilla kann koma á bløðkurnar, men sjáldan á sjálv eplini.

Primula: Ógvuliga stutta vakstrartíð. Gul eplir og er blóman hvít. Er immun imóti eplakreft, men ógvuliga veik imóti svartaspillu bæði á bløðk-ur og eplir.

Alpha: Brúkar langa vakstrartíð. Gul eplir, og er blóman ljóst reyðviolet. Er immun imóti eplakreft og er sterk imóti svart-spillu.

King Edvard: Høvdur nokk so stutta vakstrartíð. Hvít eplir og er blóman reyðviolet. Kann fáa eplakreft og er eisini nokk so veik imóti svart-spillu.